

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **N. V.H.,** zastoupeného JUDr. Václavem Krondlem, advokátem v Karlových Varech, Dr. Davida Bechera 19, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 7. 2003, č. j. 15 Az 62/2003 - 12, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Dne 15. 10. 2002 vydal žalovaný rozhodnutí č. j. OAM-1368/VL-10-C10-2002, kterým žalobci z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), azyl neudělilo, a zároveň deklarovalo, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný svůj závěr opřel o zjištění, že důvodem žádosti o udělení azylu žalobce jsou ekonomické problémy. Žalobce totiž sdělil, že do zahraničí vycestoval, protože měl problémy

s placením daní při svém soukromém podnikání, dále uváděl protichůdné údaje o své účasti na demonstraci, údaje o svém otci. V průběhu řízení poukazoval na diskriminaci kvůli svému katolickému vyznání a účasti na demonstraci v roce 2000, nicméně posléze potvrdil, že kvůli své víře, účasti na demonstraci, či jiným obdobným důvodům nebyl v zemi původu pronásledován policií ani jinými státními orgány a nebyl nikdy trestně stíhán.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce včas opravný prostředek, ve kterém vyjádřil nesouhlas s tímto rozhodnutím. Poukázal na důvody, které uvedl v rámci správního řízení a které ho přinutily opustit Vietnam. Podle sdělení žalobce byla ve Vietnamu situace taková, že musel uniknout dřív, než by bylo vyhlášeno pátrání po jeho osobě. Po příjezdu do ČR byl informován, že někteří duchovní otci a několik lidí z jeho nadřízených byli zatčeni, přičemž žalobcovo jméno bylo obsaženo na seznamu osob, po kterých policie pátrala. Podle žalobcova názoru by byl buďto uvězněn nebo zastřelen.

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 15 Az 62/2003 - 12 ze dne 25. 7. 2003 byl opravný prostředek žalobce zamítnut. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že žalobce neprokázal, že je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo, že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Jeho tvrzení o příslušnosti ke katolickému křesťanskému vyznání je nevěrohodné, protože jak vyplývá z odpovědí na srozumitelné konkrétní otázky, nemá v tomto směru ani základní věroučné znalosti katolického křesťana, i z toho důvodu je nevěrohodné také jeho tvrzení, že byl „pro víru diskriminován“. Nebyl pronásledován, jak sám potvrdil, ani za účast na demonstraci, o které také vypovídal velmi vágně a rozporně, navíc sám uvedl, že se ještě déle než rok poté ve Vietnamu zdržoval. Jeho důvody k podání žádosti o azyl jsou tedy jiné, ekonomické, odlišné od uvedených zákonných důvodů pro udělení azylu. Žalovaný proto důvodně a v souladu se zákonem rozhodl v tomto smyslu o zamítnutí žádosti o udělení azylu. Krajský soud rovněž dospěl k závěru, že správní orgán náležitě a v dostatečném rozsahu vyhodnotil i informace MZV ČR a USA o situaci ve Vietnamu. Podle názoru krajského soudu v případě žalobce nejsou splněny ani podmínky udělení azylu podle §§ 13 a 14 zákona o azylu, v tomto směru žalobce neuváděl nic o svých rodinných příslušnících ani důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Ani soud neshledal na straně žalobce překážky vycestování taxativně uvedené v ustanovení § 91 zákona o azylu.

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností, a to z důvodu uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle názoru stěžovatele nevzal žalovaný tvrzení o diskriminaci kvůli náboženské víře za odůvodněné, a to zejména s ohledem na údajnou neznalost stěžovatele ani základních znalostí katolického křesťana. Takové odůvodnění považuje stěžovatel za účelové a odporující smyslu zákona, když není možné stanovit jakákoliv objektivní měřítka subjektivních znalostí člověka o náboženství. Zároveň má stěžovatel za to, že není možné spojovat víru v boha v náboženství s rozsahem znalostí o tomto náboženství u jedince, když vědomosti nabyté v průběhu poznávání náboženství jsou různé a pouhá údajná neznalost náboženství neodůvodňuje závěr rozhodujícího orgánu o víře člověka v boha. Stěžovatel dále nemá vědomost o tom, jakým způsobem by měl více prokazovat svou diskriminaci z náboženských důvodů, když veškeré osoby, které by se k dané věci mohly vyjádřit se nacházejí mimo území České republiky.

Nelze také přehlédnout tvrzení stěžovatele o tom, že mu správní orgány zadržovaly rodný list jeho dcery a byl mu vydán až po uplacení rozhodujícího úředníka. Stěžovatel dále nesouhlasí se závěry žalovaného ohledně ekonomických důvodů jeho žádosti, neboť ekonomická situace stěžovatele byla způsobena jednoznačně z důvodů uvedených shora (tj. zřejmě z důvodů náboženské diskriminace) a byla stěžovatelem uvedena jen pro dokreslení stavu věci, nebyla hlavním důvodem pro podání žádosti o azyl. Žalovaný rovněž nijak nepřihlédl k tvrzení stěžovatele o tom, že v případě, že by se vrátil do své země, byl by zřejmě zatčen, a to z důvodů náboženské diskriminace. Stěžovatel má dále za to, že jeho případ mohl být posuzován, pro případ, že nebude akceptováno splnění podmínek podle ustanovení § 12 zákona o azylu, podle ustanovení § 14 tohoto zákona, tedy udělení azylu v případě hodném zvláštního zřetele z humanitárních důvodů. Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Dne 7. 10. 2003 podal stěžovatel další kasační stížnost proti stejnému rozsudku, ve které poukázal na tísnivé podmínky, které mu neumožňovaly získat prostředky k obživě. Podle názoru stěžovatel se žalovaný řádně nevypořádal s jeho argumenty a se skutečnostmi charakterizujícími jeho postavení, což odporuje § 47 odst. 3 správního řádu. Zároveň tentýž den požádal o přiznání odkladného účinku podané žalobě a o ustanovení právního zástupce.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že podle jeho názoru bylo kasační stížností podanou u soudu dne 1. 10. 2003 zahájeno řízení podle ustanovení § 32 s. ř. s. Toto řízení probíhá a tvoří překážku k zahájení nového řízení v téže věci. Žalovaný dále popírá oprávněnost kasační stížnosti podané dne 1. 10. 2003, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti správní orgán plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Návrh na odkladný účinek kasační stížnosti shledává žalovaný orgán nedůvodným. Z uvedených důvodů žalovaný navrhuje, aby soud kasační stížnost podanou dne 1. 10. 2003 jako nedůvodnou zamítl podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s., a nepřiznal kasační stížnosti odkladný účinek, a kasační stížnost podanou dne 7. 10. 2003 odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro překážku probíhajícího řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dříve, než Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost po věcné stránce, musel se vypořádat s otázkou, zda stěžovatel je ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. pro řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Ke kasační stížnosti ze dne 1. 10. 2003 byla přiložena plná moc ze dne 26. 9. 2004 udělená stěžovatelem JUDr. Václavovi Krondlovi, advokátovi v Karlových Varech, jež opravňuje tohoto advokáta jménem stěžovatele k podání kasační stížnosti a jeho zastupování v řízení o této stížnosti. Nicméně k další kasační stížnosti ze dne 7. 10. 2004 byla stěžovatelem přiložena žádost o ustanovení zástupce, neboť ho potřebuje a nemá prostředky na zaplacení právního zastoupení. Vzhledem k tomu, že soudní řád správní neobsahuje komplexní úpravu zastupování před soudy, bylo třeba s odkazem na § 64 s. ř. s. aplikovat příslušná ustanovení občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“). Podle § 28 odst. 1 o. s. ř. zástupci, jejž si účastník zvolil, udělí písemně nebo ústně do protokolu procesní

plnou moc nebo plnou moc jen pro určité úkony. Podle odst. 2 téhož ustanovení odvolání plné moci účastníkem nebo její výpověď zástupcem jsou vůči soudu účinné, jakmile mu byly účastníkem nebo zástupcem oznámeny; vůči jiným účastníkům řízení jsou účinné, jakmile jim byly oznámeny soudem. Nejvyšší správní soud tak má za nesporné, že stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen je, o čemž svědčí plná moc založená ve spise pod čl. 19. Platnost této plné moci přitom nebyla žádným úkonem stěžovatele ani jeho zástupce zpochybněna podle obsahu spisu (nebyla zastoupeným odvolána, ani zástupcem vypovězena), a proto stěžovatelovu žádost o ustanovení zástupce, jež mohla svědčit o tom, že stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen není, považuje Nejvyšší správní soud z tohoto pohledu za bezpředmětnou.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 24. 2. 2002 podal žádost o udělení azylu, ve které uvedl, že se cítil ve Vietnamu diskriminován kvůli svému katolickému vyznání a kvůli svému otci, který byl vojákem u Francouzů. V březnu 2000 se v Jižním Vietnamu zúčastnil demonstrace proti komunistickému režimu, problémy však kvůli tomu neměl, protože včas utekl. Stěžovatel opustil Vietnam i z důvodu vysokých daní, které mu byly od státu vyměřeny, takže z podnikání neměl žádný zisk. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území ČR posléze vyplynulo, že ačkoli se stěžovatel účastnil protikomunistické demonstrace, nebyl za to nijak stíhán nebo diskriminován. Ke své ekonomické situaci ve Vietnamu uvedl, že po ukončení studia nemohl z důvodu svého původu (otec byl ve francouzské armádě) najít práci, a proto začal podnikat, nicméně si nezajistil živnostenský list. Posléze za ním přišli úředníci z ekologického úřadu a z finančního úřadu kvůli tomu, že porušuje platné zákony. Podle svých slov je musel uplácet. Ačkoli se stěžovatel cítil diskriminovaný kvůli své katolické víře, popřel, že by kvůli ní měl někdy nějaké konkrétní problémy. Na dotazy týkající se podstaty katolické víry odpověděl, že neví, co je to Bible a z čeho se skládá, a zapomněl, jaké jsou křesťanské svátky.

Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci žalovaným, a potažmo i krajským soudem, neboť stěžovatel neprokázal, že je pronásledován

za uplatňování politických práv a svobod, nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Nejvyšší správní soud považuje stěžovatelův názor, že správní orgán nemůže nikdy hodnotit znalost žadatele v náboženství, neboť není odborně způsobilý k této činnosti a rovněž znalost každého člověka v náboženství je různá, za zcela nepřiléhavý. Úkolem správního orgánu při zjišťování skutkového stavu bylo zjistit nejen jaké důvody stěžovatele vedly k odchodu ze země původu a podání žádosti o azyl v ČR, ale i osvědčit pravdivost stěžovatelových tvrzení. Pokud stěžovatel sice uvedl, že je katolického vyznání, nicméně neví, co je to Bible, jakožto základní pramen katolické věrouky, a nezná vůbec křesťanské svátky, tedy není vůbec jisté, zda svoji víru nějak praktikuje, je tvrzení stěžovatele o sobě jako katolíkovi více než nedůvěryhodné. Stěžovateli lze přisvědčit potud, že není možné stanovit jakákoliv měřítka hodnocení subjektivních znalostí člověka o náboženství a jeho víry, nicméně pokud stěžovatel tvrdí, že byl pro svou víru diskriminován, pak nepochybně musel svou víru před údajnými diskriminaci provádějícími subjekty projevit (víru praktikovat), což předpokládá alespoň minimální povědomost o náboženství, jak zcela logicky předpokládal i žalovaný, když při nedostatku jiných důkazů bylo jedině touto cestou možno tvrzení stěžovatele ověřovat. Ostatně žalovaný ani nemusel jít do takové hloubky zjišťování základů stěžovatelovy víry, neboť dostatečným zjištěním z hlediska § 12 zákona o azylu byla stěžovatelem tvrzená okolnost, že kvůli své víře problémy ve Vietnamu neměl.

K námitce stěžovatele ohledně nutného úplatku vietnamskému úředníkovi, který nechtěl vydat stěžovateli rodný list jeho dcery, Nejvyšší správní soud uvádí, že tato námitka je zcela irelevantní, neboť důvodem, jak ostatně stěžovatel při pohovoru vedeném žalovaným sám uvedl, proč mu bylo odpíráno převzetí tohoto dokumentu, byla skutečnost, že nebyl oddán s matkou svého dítěte.

Nejvyššímu správnímu soudu je dále značně nesrozumitelná námitka stěžovatele, podle které žalovaný špatně zhodnotil ekonomické důvody žádosti, které měly zřejmě vyplývat z náboženské diskriminace a byly uvedeny jen pro dokreslení stavu, a přitom v kasační stížnosti ze dne 7. 10. 2003, kterou Nejvyšší správní soud chápe jako doplnění kasační stížnosti ze dne 1. 10. 2003, poukazuje především na tíživé ekonomické podmínky ve Vietnamu, které mu neumožňovaly získat prostředky k obživě, což pokládá za důvody pro aplikaci § 14 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že žalovaný správně vyhodnotil veškeré podklady, které shromáždil v průběhu správního řízení, a vyvodil z nich logický závěr, tj. že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. K aplikaci § 14 lze pouze dodat, že na humanitární azyl není právní nárok a posuzování, zda bude žadateli o azyl humanitární azyl přiznán či nikoli, spadá do diskreční pravomoci žalovaného, jež může soud přezkoumat pouze z hlediska obecných mezí uplatňování práva a spravedlnosti. Tyto meze, vyplývající ze základních zásad ústavního pořádku ČR, v daném případě překročeny nebyly.

Nejvyšší správní soud rovněž nesouhlasí s názorem stěžovatele, že žalovaný nepřihlédl k tvrzení stěžovatele o tom, že v případě, že by se vrátil do své země, byl by zřejmě zatčen, a to z důvodů náboženské diskriminace. Ze souhrnu důkazů vyplynulo, že stěžovatel za své postoje, jež ostatně byly značně zpochybněny, nebyl nikterak diskriminován. Lze tedy důvodně pochybovat, že by se tak stalo v případě, že by se stěžovatel do Vietnamu vrátil.

Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému proto dospěl k závěru, že Krajský soud v Brně nepochybil, když žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

K žádosti stěžovatele, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s., Nejvyšší správní soud uvádí, že o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. 8. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu